

ПРОГРАМА „ЕВРОПЕЙСКО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

ПРОЕКТНАТА ДЕЙНОСТ В ЧАСОВЕТЕ ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ ПРЕЗ УЧЕБНАТА ГОДИНА

КИРИЛ СЛАВЧЕВ
ГЛАВЕН УЧИТЕЛ
НАЦИОНАЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ
ПО ПОЛИГРАФИЯ И ФОТОГРАФИЯ

БОРОВЕЦ
2021

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

„Огромна гражданска и морална отговорност лежи на плещите на учителите”.

„Ако запитате опитния учител: *Колко време и как се подготвя един урок?* Той вероятно би ви отговорил: *Цял живот!*“

„През цялата си професионална и творческа кариера учителят винаги е *„преследван”* от чувството, че все още не е провел своя най-добър урок”.

По материали от методическата литература

МОЯТ ИЗБОР

**Организационни и методически насоки
за провеждане на учебни часове
по гражданско образование**

I. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ

СИЛНИ СТРАНИ

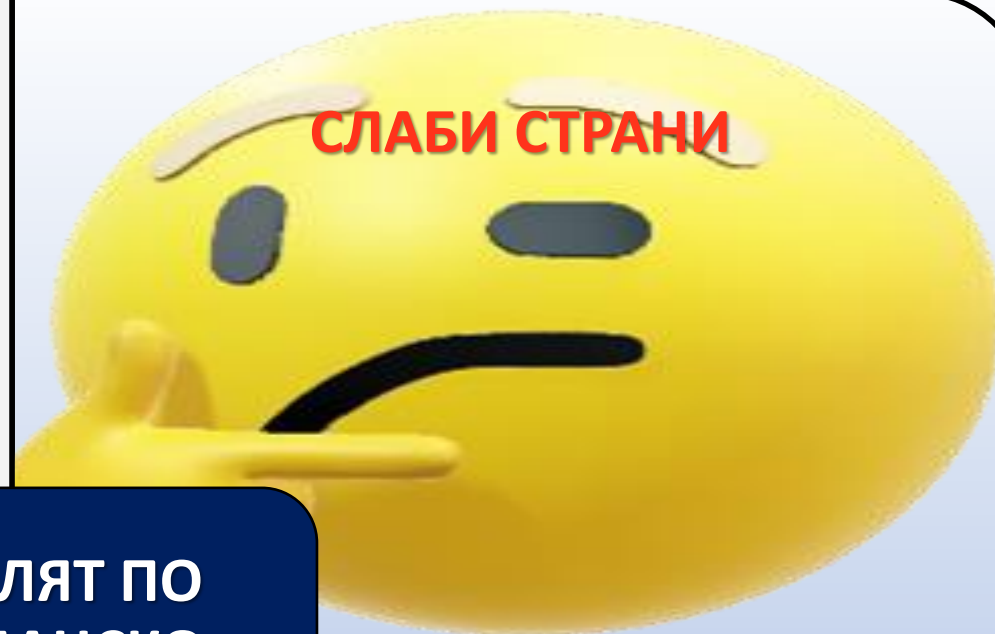
Притежава опит

Познава нормативните документи

Има мотивация за работа

Част от общност

СЛАБИ СТРАНИ

УЧИТЕЛЯТ ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

ВЪЗМОЖНОСТИ

Ръководи обучението по предмета

Винаги е креативен

Непрекъснато се усъвършенства

ЗАПЛАХИ

Високи очаквания

Дефицит от граждански практики

ОСНОВИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

ЮНЕСКО – ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ В ОБРАЗОВАНИЕТО

Да се научим да живеем заедно:

- развива разбирането за другите (история, традиции, ценности)
- отчита взаимната зависимост
- формира умение за разрешаване на конфликти по гравивен начин

Да се научим да знаем:

- развива интерес към знанието
- формира отношение към обучението
- развива професионални умения

Да се научим да действаме:

- свързва обучението с труда
- формира умения за справяне с разнообразни задачи
- развива умения за екипна работа

Да се научим да бъдем:

- възпитава към проява на независимост и разум
- проява на лична отговорност
- усвояване на действия за постигане на общи цели

ОСНОВИ НА
ОБУЧЕНИЕТО ПО
ГРАЖДАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

ЕВРОПЕЙСКА
РЕФЕРЕНТНА
РАМКА ЗА
КЛЮЧОВИ
КОМПЕТЕНЦИИ

1. Общуване на майчин език

2. Общуване на чужд език

3. Математическа, научна и технологична компетентност

4. Дигитална компетентност

5. Умения за учене

6. Социални и граждански компетенции

7. Чувство за инициативност и предприемачество

8. Културна осъзнатост и изразяване

9. Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

**ОСНОВИ НА
ОБУЧЕНИЕТО ПО
ГРАЖДАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ**

**ВСЕОБЩА
ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА
ПРАВАТА НА
ЧОВЕКА**

**КОНВЕНЦИЯ ЗА
ПРАВАТА НА
ДЕТЕТО**

**ЕВРОПЕЙСКА
КОНВЕНЦИЯ ЗА
ЗАЩИТА НА
ПРАВАТА НА
ЧОВЕКА И
ОСНОВНИТЕ
СВОБОДИ**

**КОНСТИТУЦИЯ
НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

ОСНОВИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

КОНЦЕПТУАЛНА РАМКА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Критично мислене:

- разсъждение и анализ
- медийна грамотност
- познания и открития
- използване на източниците

Ефективно и конструктивно взаимодействие с други хора:

- личностно развитие (самочувствие, лична отговорност и съпричастност)
- комуникация и слушане
- сътрудничество с други хора

Действане по социално отговорен начин:

- спазване принципа на справедливост
- спазване правата на човека
- уважение към другите (хора, култури, религии)
- развиване на чувство за принадлежност
- разбиране на проблемите свързани с околната среда и устойчивото развитие

Демократично действие:

- спазване на демократичните принципи
- познаване и разбиране на политическите процеси, институции и организации
- познаване и разбиране на основните социални и политически понятия

ОСНОВИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Приложение № 1 към чл. 14, ал. 2, т. 1 на
НАРЕДБА № 13 от 21.09.2016 г. за
гражданското, здравното, интеркултурното и
екологичното образование

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ

- Междупличностни отношения
 - Социална среда
 - Права на човека
 - Демократично гражданство
 - Идентичности и различия в обществото
 - Власт, политика и демократични ценности
 - Социална политика, справедливост и солидарност
 - Глобализация, плурализъм и толерантност
- ✓ *Психично и физическо здраве – основа за личностно развитие и дееспособност*
- ✓ *Опазване на околната среда*
- ✓ *Културни идентичности, културна осъзнатост, толерантност и конструктивни взаимодействия*
- ✓ *Рамкови изисквания при организиране на часа на класа*

Приложение № 11 към чл. 6, ал. 1, т. 11 на
НАРЕДБА № 5 от 30.11.2015 г. за
общообразователната подготовка

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ

- **Гражданите, политиката и демокрацията**
 - ❖ **Гражданите, властта и държавата**
 - **Идентичности и различия в обществото**
 - **Граждани, права и отговорности**
 - ❖ **Гражданите и икономиката**
 - ❖ **България, светът и глобалните проблеми**
- **Очакваните резултати (знания, умения и отношения) в края на класа са посочени в учебната програма за съответния клас**

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Методични единици за нови знания	Методични единици за практически дейности и упражнения	Методични единици за обобщение
<ul style="list-style-type: none">• Въведение• Поставяне и анализ на проблема• Нови понятия• Въпроси и задачи	<ul style="list-style-type: none">• Съдържат технологични стъпки и разработени примери• Тематични упражнения	<ul style="list-style-type: none">• Обобщаващи въпроси, представени анблок• Обособени задачи.• Провеждане на дискусия

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Традиционен модел на обучение	Интерактивен модел на обучение
Ученето е предаване на знания	Ученето е активно изграждане на знания и придобиване на умения. Ученето е съвместна дейност
<p><u>МЕТОДИ:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• лекция• обяснение• характеристика• условно-графична нагледност (диаграми, схеми)	<p><u>МЕТОДИ:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• беседа• дискусия• дебат• анализ на игрални и документални филми• ролеви игри• решаване на казуси• разработване на проекти

АРГУМЕНТИ ИЗВОДИ

1. Фокусът е изцяло съсредоточен върху учениците
2. Учителят е консултант (фасилитатор)
3. Екипна работа – условия за постигане на оптимални резултати

II. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

АНКЕТА

Уважаеми ученици,

Настоящата анкета има за цел да проучи нивото на знания и умения за прилагането им, които притежавате по гражданско образование до момента. Отговорите Ви ще представят възможностите и приносите, които изучаването на самостоятелния вече учебен предмет очаквате да Ви предостави.

Отговорите Ви няма да бъдат оценявани!

Анализът на резултатите ще послужи за:

- ✓ планиране и организиране на дейностите в учебните часове по учебния предмет през настоящата учебна година;**
- ✓ провеждане на качествено обучение;**
- ✓ постигане на оптимални резултати.**

Моля, отбелязвайте Вашите отговори със знак „X“!

Предварително Ви благодаря!

АНКЕТА

1. Къде и с кого освен в училище разговаряте по теми свързани с гражданското образование?

- Вкъщи с родители и близки
- С приятели и познати, независимо къде се виждаме
- С участници в групи в социалните мрежи
- Не разговарям по тези теми извън училище

2. Кои теми от областта на гражданското образование са обект на Вашите интереси?

(Може да посочите повече от един отговор)

- Междуличностни отношения
- Социална среда
- Права и задължения
- Демократично гражданство
- Идентичности и различия в обществото
- Власт, политика и демократични ценности
- Социална справедливост, политика и солидарност
- Глобализация, плюрализъм и толерантност
- Психично и физическо здраве
- Опазване на околната среда
- Интеркултурно образование, културни идентичности и различия, конструктивни взаимодействия

3. Къде основно търсите и намирате информация по интересуващите Ви теми, свързани с гражданското образование?

(Може да посочите повече от един отговор)

- В Интернет (сайтове, социални мрежи, групи)
- В медиите (радио, телевизия, преса)
- В научната и научнопопулярната литература
- В посочени от авторитетни личности (родител, роднина, учител, приятел, познат) източници

АНКЕТА

4. Според Вас какви възможности ще Ви предостави обучението по гражданско образование?
(Моля, посочете повече от един отговор)

Възможност	Отговор
Да повиша общата си култура	
Да обогатя творческото си мислене	
Да получа информация по актуални теми от всички сфери на съвременния живот	
Да изразя мнението си по актуални теми, които ме интересуват и по които смятам, че имам задълбочени познания	
Да ме мотивира да постигна високи резултати в учебния процес по всички учебни предмети	
Да се развия интелектуално и добия навици за учене през целия живот	

АНКЕТА

**5. Според Вас с какво обучението по гражданско образование ще допринесе за развитието Ви?
(Моля, посочете повече от един отговор)**

Принос	Отговор
Ще повиши нивото на познанията ми по всички учебни предмети от общообразователната и професионалната подготовка в училище	
Ще подпомогне придобиването на познания, основа за обучението ми в колеж и/или ВУЗ	
Ще подпомогне социалната ми реализация след завършване на средно, професионално и/или висше образование	
Ще подпомогне успешната ми професионална реализация и кариера	
Ще подпомогне процеса на личностното ми развитие	
Ще развие организационните ми качества	

АНКЕТА

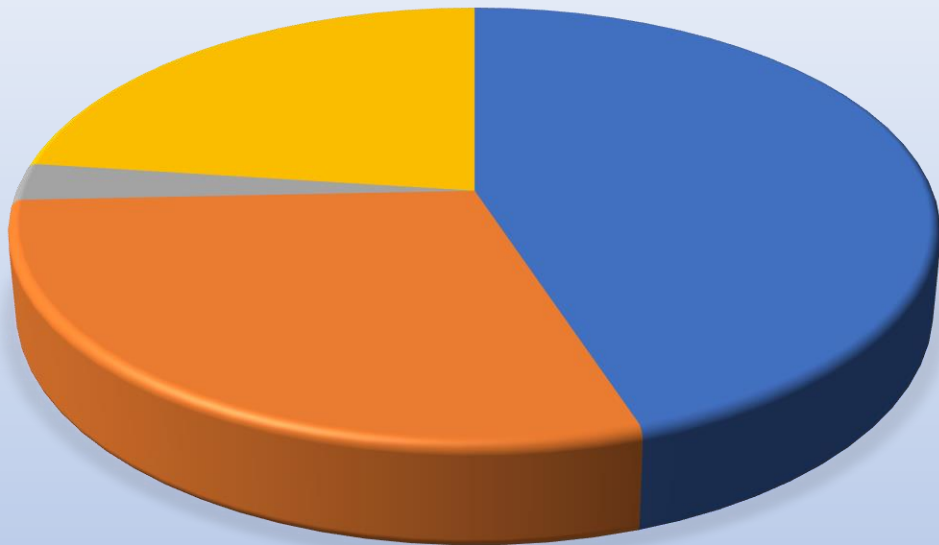
6. По скалата от 1 до 5 посочете нивото на знания, което според Вас притежавате по следните теми от областта на гражданското образование:

Тема/ показател	1	2	3	4	5
Устройство на демократичното общество					
Права и задължения на гражданите					
Идентичности и различия в обществото					

7. По скалата от 1 до 5 посочете нивото на готовността си да проявите инициативност и да обосновате действията си в следните области:

Област на действие/ показател	1	2	3	4	5
Градивно разрешаване на конфликти					
Изясняване на собствените и чуждите ценности и очаквания във взаимоотношенията					
Изготвяне и реализиране на проекти за развитието на училището като демократична общност					

1. Къде и с кого освен в училище разговаряте по теми свързани с гражданското образование?

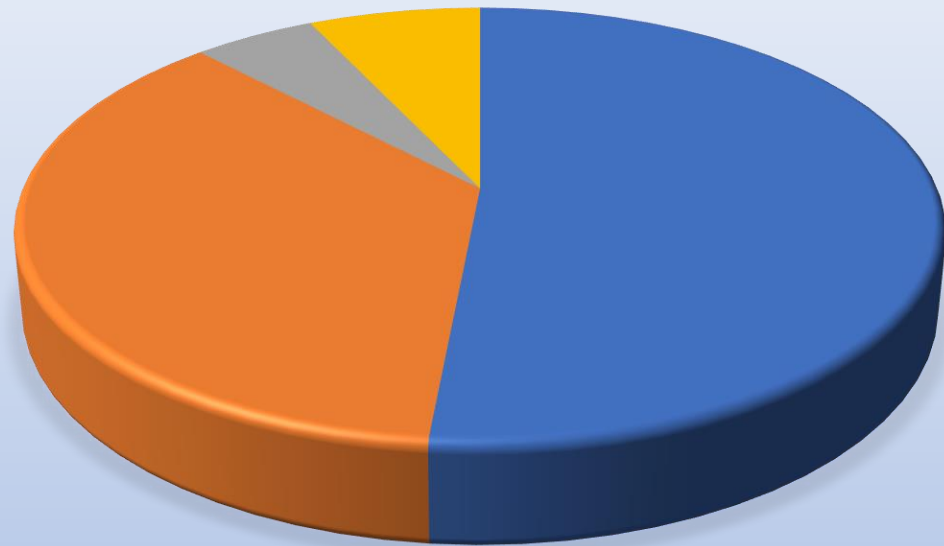

Вкъщи с родители и близки – 45 %

С приятели и познати, независимо къде сме – 29 %

С участници в групи в социалните мрежи – 3 %

Не разговарям по тези теми извън училище – 23 %

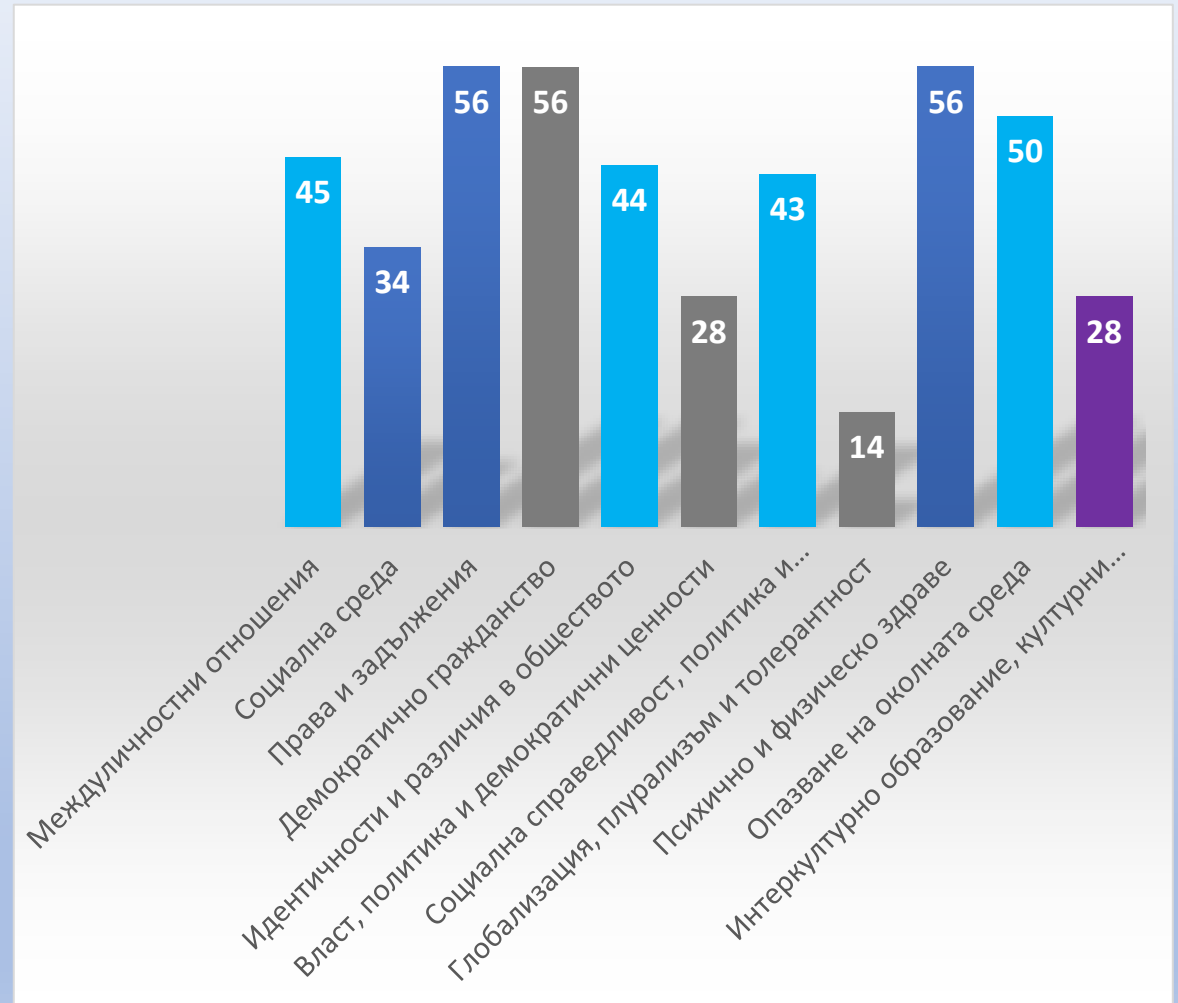
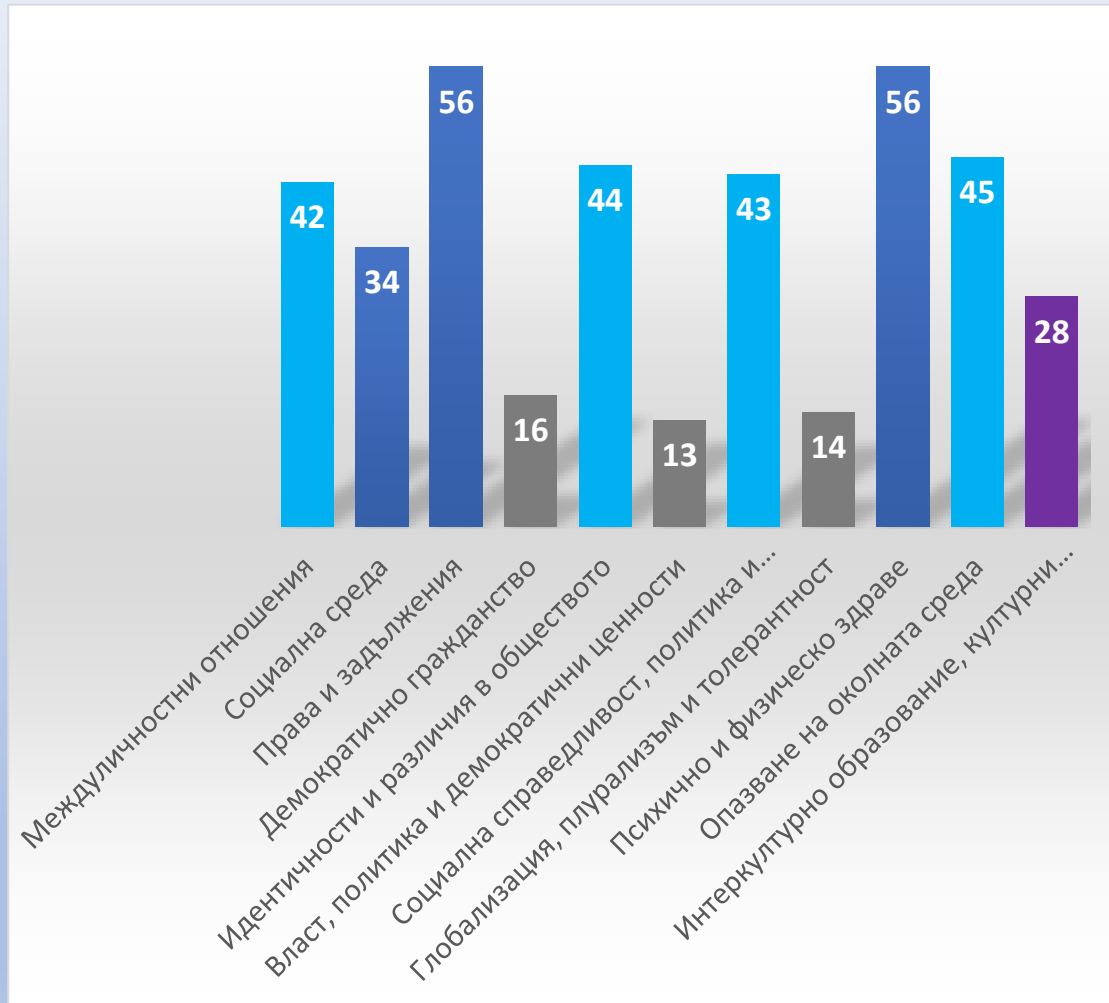
Вкъщи с родители и близки – 51 %

С приятели и познати, независимо къде сме – 36 %

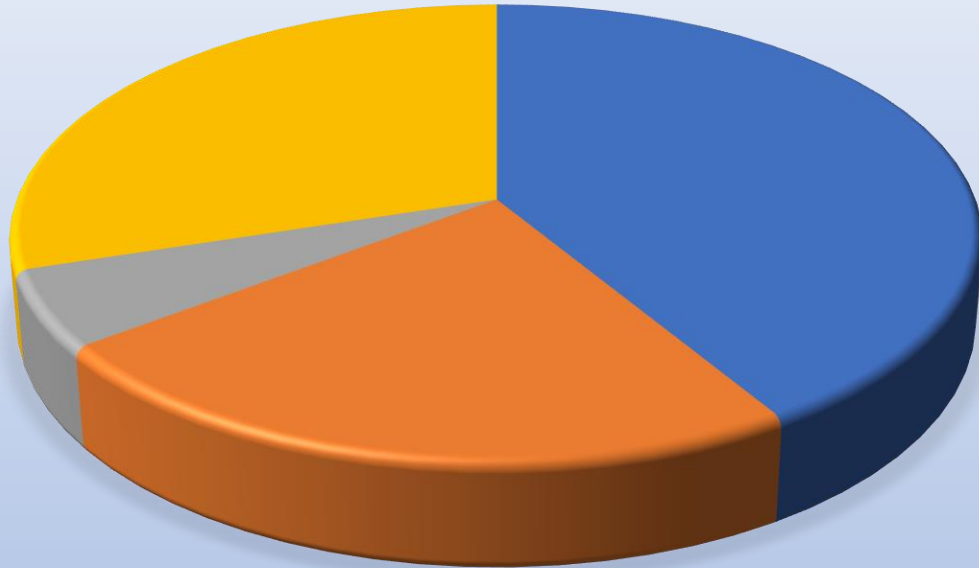
С участници в групи в социалните мрежи – 5 %

Не разговарям по тези теми извън училище – 7 %

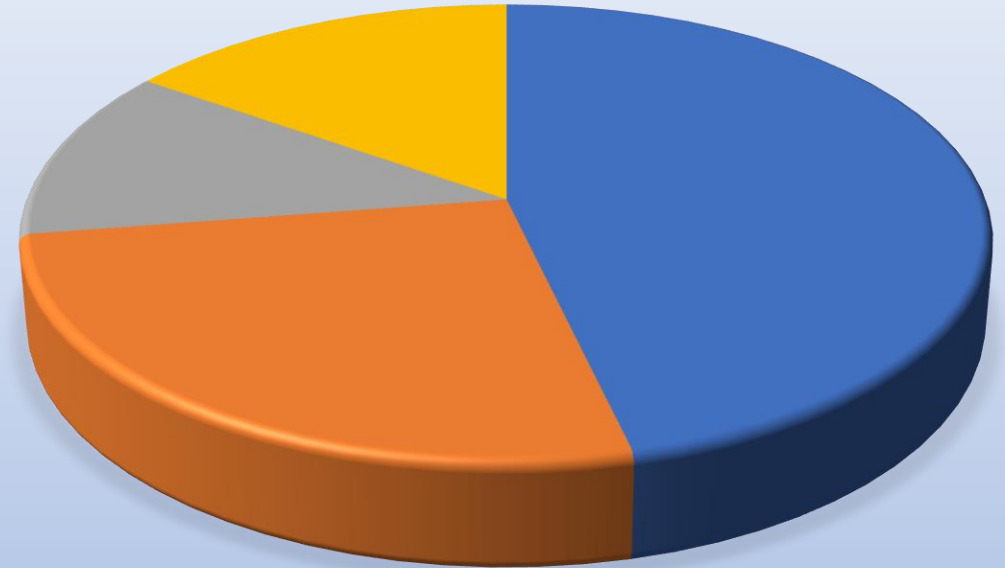
2. Кои теми от областта на гражданското образование са обект на Вашите интереси?

3. Къде основно търсите и намирате информация по интересующите Ви теми, свързани с гражданското образование?

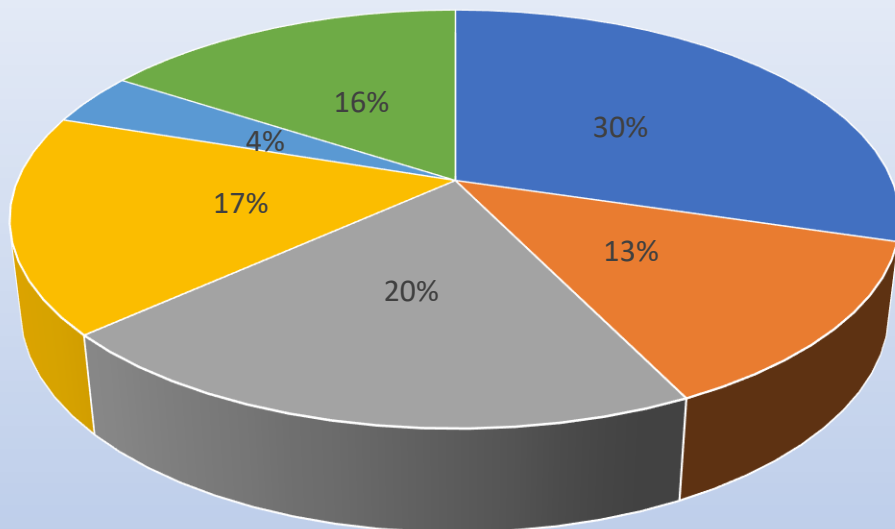

В Интернет (сайтове, социални мрежи, групи) – 41%
В посочени от авторитетни личности (родител, роднина, учител, приятел, познат) източници – 30%
В медиите (радио, телевизия, преса) – 23%
В научната и научнопопулярната литература – 6%

В Интернет (сайтове, социални мрежи, групи) – 44%
В посочени от авторитетни личности (родител, роднина, учител, приятел, познат) източници – 17%
В медиите (радио, телевизия, преса) – 23%
В научната и научнопопулярната литература – 16%

4. Според Вас какви възможности ще Ви/Ви предостави обучението по гражданско образование?

■ Да повиша общата си култура

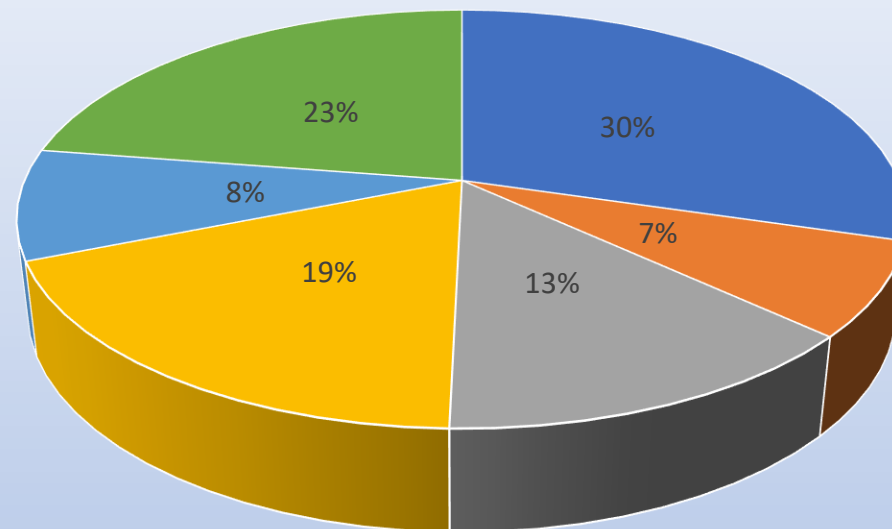
■ Да обогатя творческото си мислене

■ Да получа информация по актуални теми от всички сфери на съвременния живот

■ Да изразя мнението си по актуални теми, които ме интересуват и по които смятам, че имам задълбочени познания

■ Да ме мотивира да постигна високи резултати в учебния процес по всички учебни предмети

■ Да се развия интелектуално и да добия навици за учене през целия живот

■ Да повиша общата си култура

■ Да обогатя творческото си мислене

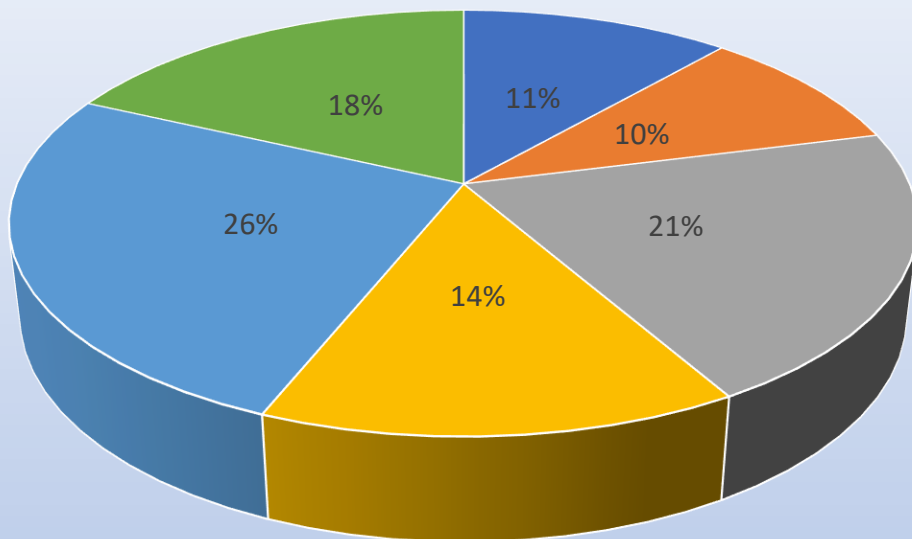
■ Да получа информация по актуални теми от всички сфери на съвременния живот

■ Да изразя мнението си по актуални теми, които ме интересуват и по които смятам, че имам задълбочени познания

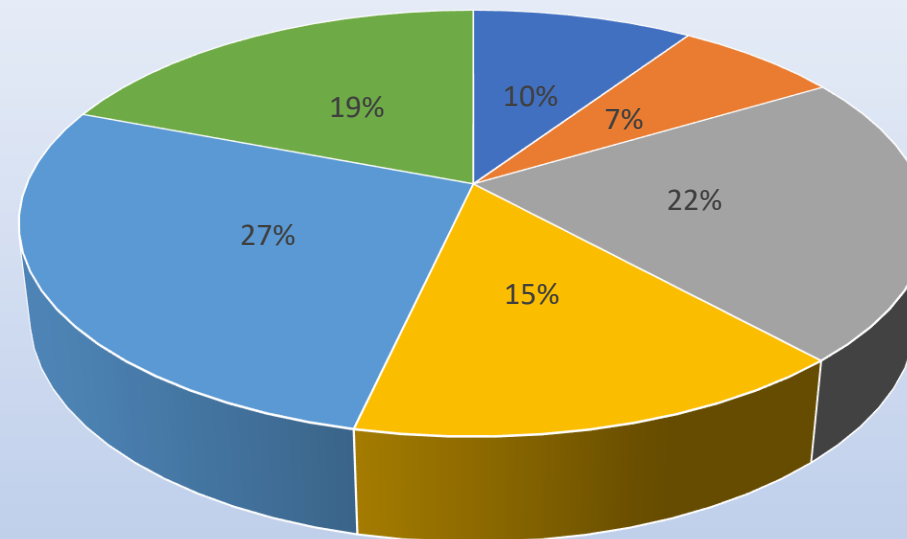
■ Да ме мотивира да постигна високи резултати в учебния процес по всички учебни предмети

■ Да се развия интелектуално и да добия навици за учене през целия живот

5. Според Вас с какво обучението по гражданско образование ще допринесе/**допринесе** за развитието Ви?

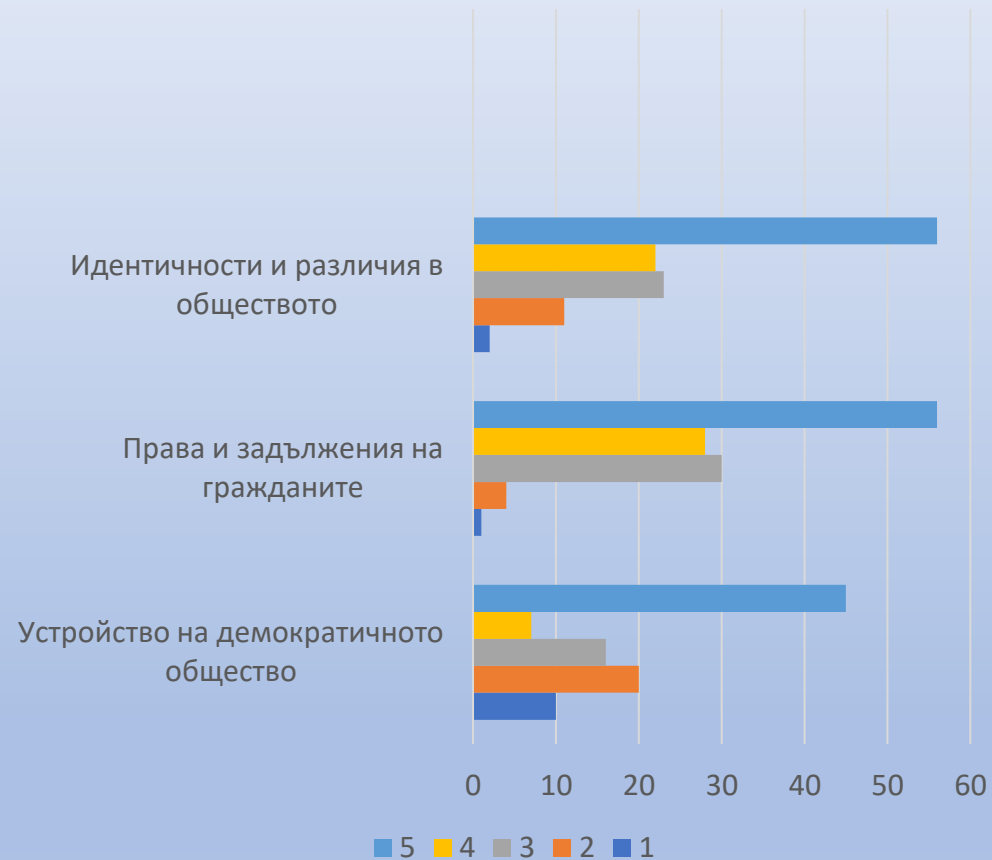
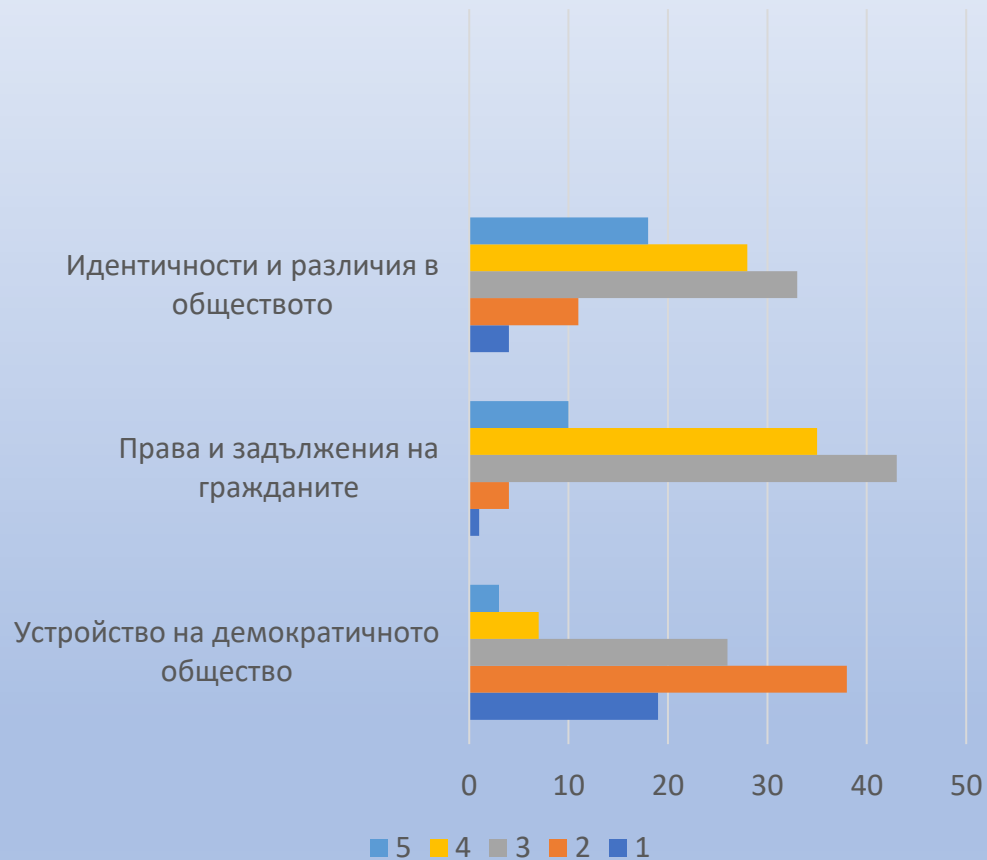

- Ще повиши нивото на познанията ми по всички учебни предмети от ООП и ПП в училище
- Ще подпомогне придобиването на познания основа за обучението ми в колеж и/или ВУЗ
- Ще подпомогне социалната ми реализация след завършване на средно, професионално и/или висше образование
- Ще подпомогне успешната ми професионална реализация и кариера
- Ще подпомогне процеса на личностното ми развитие
- Ще развие организационните ми качества

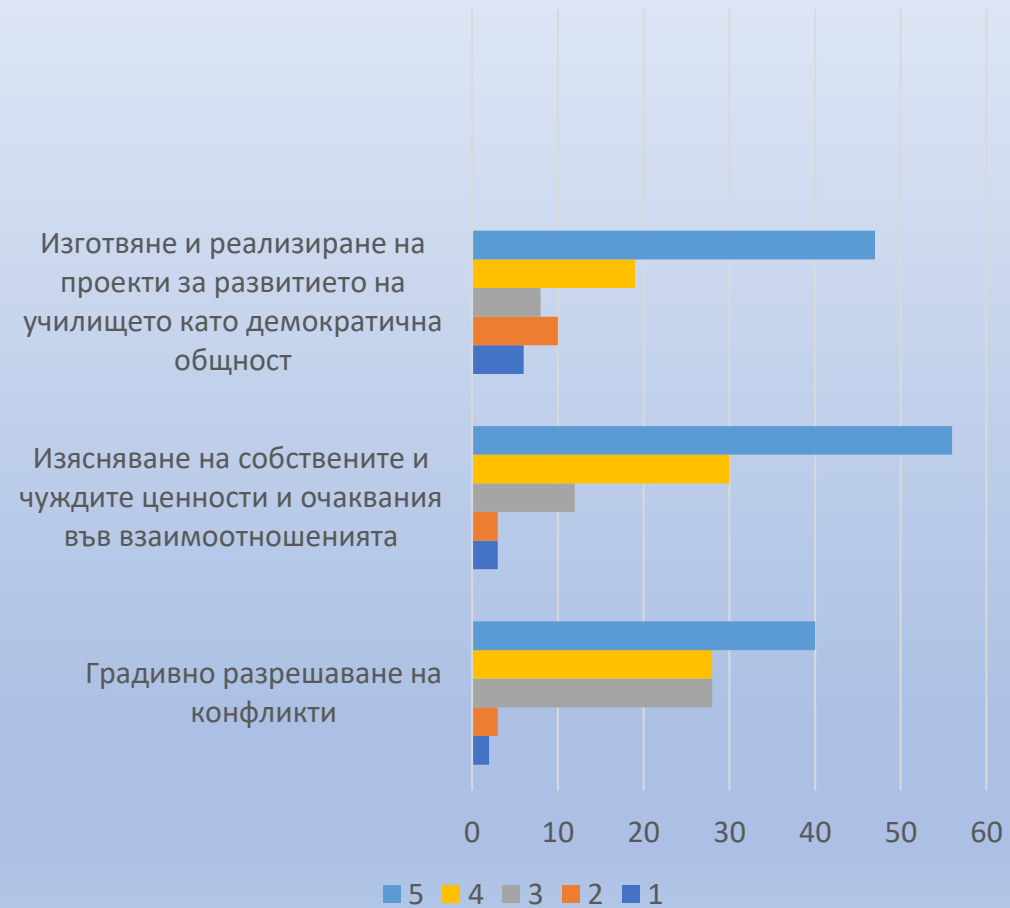
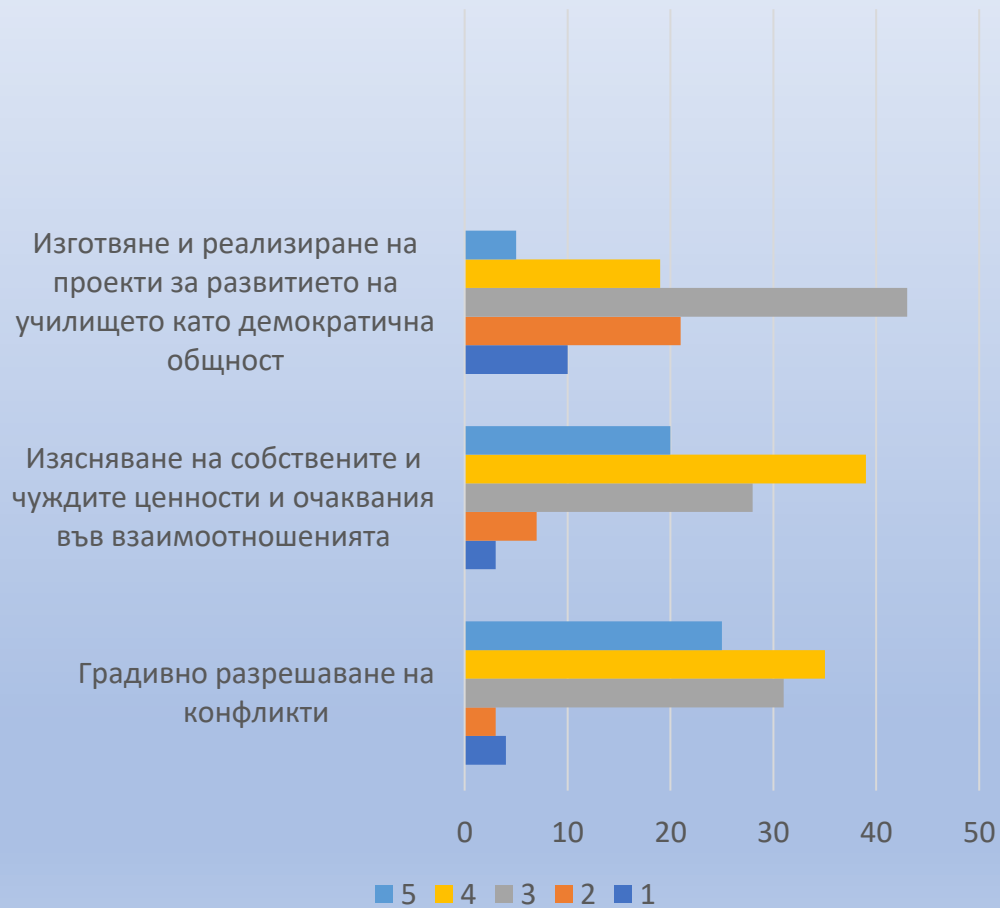

- Ще повиши нивото на познанията ми по всички учебни предмети от ООП и ПП в училище
- Ще подпомогне придобиването на познания основа за обучението ми в колеж и/или ВУЗ
- Ще подпомогне социалната ми реализация след завършване на средно, професионално и/или висше образование
- Ще подпомогне успешната ми професионална реализация и кариера
- Ще подпомогне процеса на личностното ми развитие
- Ще развие организационните ми качества

6. По скалата от 1 до 5 посочете нивото на знания, което според Вас притежавате по следните теми от областта на гражданското образование:

7. По скалата от 1 до 5 посочете нивото на готовността си да проявите инициативност и да обосновате действията си в следните области:

АНКЕТА

ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Познавателна задача (работен лист)

Обобщаваща дискусия

РАЗШИРЯВА РАЗБИРАНЕТО ЗА ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Предметът „гражданско образование“ обединява в себе си знания от различни науки – право, социология, политически науки, история, икономика, философия и др. като ги представя в цялостната взаимовръзка на съвременния *социален свят*

ОПРЕДЕЛЯ ЗНАЧЕНИЕТО НА ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Да допринесе за това учениците да разбират съвременния социален свят, но и да ги подготви и насърчи да *действат* като ангажирани граждани за промяна на обществената среда към по-добро

III. ПРОЕКТНА ДЕЙНОСТ

МЕТОДИЧНА ЕДИНИЦА: ПРОЕКТЕН МЕНИДЖМЪНТ

Какво е проект?

Елементи на проекта

АКЦЕНТИ

Кои елементи да включим в предложението за проект?

Описание на проекта

Значение на проектната дейност

Екип

АКЦЕНТ

КОИ ЕЛЕМЕНТИ ДА
ВКЛЮЧИМ В
ПРЕДЛОЖЕНИЕТО
ЗА ПРОЕКТ?

- Тези, които изискват донорите и са включени за описание в съответния формуляр за кандидатстване
- образци и бланки за структуриране на проектната работа

- Тези, които са необходими, ако проектът не е кандидатстващ

АКЦЕНТ

ОПИСАНИЕ НА
ПРОЕКТА

КАКВО ТРЯБВА ДА СЪДЪРЖА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ПРОЕКТ?	
ЕЛЕМЕНТИ НА ПРОЕКТА	ОТГОВОР НА ВЪПРОСИТЕ:
	1. Каква идея искате да осъществите?
	2. Кои проблеми ще решите с реализирането на проекта? Кои възможности ще оползотворите?
	3. Каква цел си поставяте? Какви резултати искате да постигнете?
	4. Към кого е насочен вашият проект? Кой ще се възползва от постигнатите резултати – коя е целевата група?
	5. По какъв начин ще решите проблемите? Как ще оползотворите съществуващите възможности – стратегия, подход?
	6. Какви дейности трябва да осъществите, за да постигнете планираните резултати?
	7. Кога започва и кога завършва проектът? График за изпълнение на отделните дейности.
	8. Какви ресурси са необходими, за да осъществите успешно проекта? Как ще ги осигурите?
	9. Кой ще участва в реализирането на проекта – екип?
	10. Как ще отчитате напредъка на проекта?
	11. Как ще управлявате проекта?
12. Как ще оцените постигнатото?	

АКЦЕНТ

ЗНАЧЕНИЕ НА ПРОЕКТНАТА ДЕЙНОСТ

- **Работата по проект е възможност да се осъществи:**
 - реална промяна в начина на живот
 - повишаване на благосъстоянието

- **Осъществяването на проекти ще подпомогне развитието на умения за:**
 - самоорганизация
 - активна нагласа към проблемите на обществото
 - повишаване самочувствието на учениците

АКЦЕНТ

ЕКИП

КОНСУЛТАЦИИ И
КОНТРОЛ
ПРОЕКТНА ДЕЙНОСТ

Име и фамилия:

№:

клас:

(попълва се при изготвяне на индивидуален проект)

ЕКИП:

(посочват се име и фамилия на участниците в екипа, клас и номер в класа)

Всеки от посочените елементи на проекта се описва подробно според указанията във вариант на замисъла от изготвящия/те го ученик/ци!

ЗАГЛАВИЕ НА ПРОЕКТА:

Идея:

Проблем:

Цел/и на проекта:

Задачи:

Дейности:

Времеви план-график:

Представете времевия план-график в таблица!

Целеви групи (бенефициенти на проекта):

Очакван/и резултат/и:

Бюджет:

ПРОБЛЕМ

ИДЕЯ

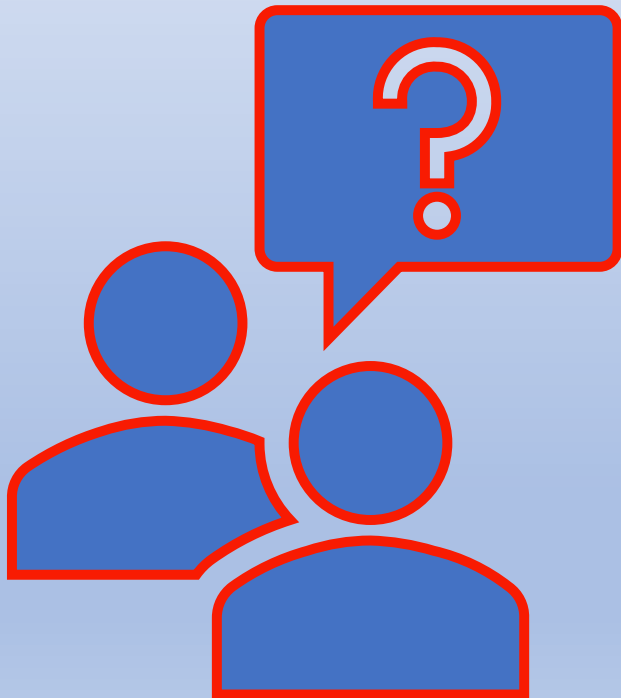

ЦЕЛ

ЗАДАЧИ

МЕТОДИЧНА ЕДИНИЦА: ЗАЩИТА НА ПРОЕКТ

Най-успешният начин да се убедим доколко значим е един проект, е като видим как се приема, чрез успешна публична защита

ЗАЩИТАТА НА ПРОЕКТА ЩЕ ДАДЕ ВЪЗМОЖНОСТ НА УЧЕНИЦИТЕ ДА:

- Представят детайлно работата си
- Осмислят аргументите на другите
 - „За“
 - „Против“
- Обосноват решение
- Получат оценка за труда си

КАК ДА ИЗГОТВИМ
МУЛТИМЕДИЙНА
ПРЕЗЕНТАЦИЯ ЗА
ПРЕДСТАВЯНЕ НА
ПРОЕКТ?

ПРЕЗЕНТАЦИЯ

- Логически подредена
- Стилен дизайн

СЛАЙДОВЕ

- Заглавие на проекта и име на автора/авторите
- Проблем и идея на проекта (Анализ на ситуацията, Обосновка на проекта)
- Цели, задачи, планирани дейности по проекта
- Очаквани резултати от проекта
- Целеви групи
- Бюджет на проекта

ЗАЩИТА – ???

ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРОЕКТ

КРИТЕРИИ

Фокусиран върху конкретен проблем

Иновативен и ефективен

Предлагащ обоснована идея, с възможност да се реализира

Решаване на проблемна ситуация в реализиране на всеки от етапите на проекта

Обоснован бюджет

Принос на всеки участник в екипа

Презентиране

РЕЗУЛТАТИ

РАЗРАБОТЕНИ 27 ПРОЕКТА

Учениците разбират смисъла на проектната дейност:

- План за реализиране на значима инициатива
- Подготовка за реализиране на предстоящи задачи
- Начин да използват придобитите до момента знания, умения и компетентности и да ги доразвият

КЛАС	БРОЙ САМОСТОЯТЕЛНИ ПРОЕКТИ	БРОЙ ЕКИПНИ ПРОЕКТИ	ОБЩ БРОЙ	СРЕДЕН УСПЕХ
11 ^А	6	9	15	Отличен (5,52)
11 ^Б	5	7	12	Много добър (5,47)

„Можете да попитате потребителите какво искат и след това да опитате да им го дадете, но докато го създадете, те ще искат нещо ново.“

Стив Джобс, основател на Apple и Pixar

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Кирил Славчев – главен учител

НАЦИОНАЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ
ПО ПОЛИГРАФИЯ И ФОТОГРАФИЯ

slavchev_k@mail.bg